

HAFTAYA BAKIŞ

ABD'de yoğun veri gündemi...

ABD'de geçen hafta yoğun bir ekonomik veri gündemi takip edildi. Hafta başında açıklanan Eylül ayı ISM imalat sanayi ve hizmetler endekslerinin sırasıyla 60,8 ve 59,8 değerleriyle beklentilerin oldukça üzerinde gerçekleşmesi Fed'in Aralık ayında faiz artırımına gideceği beklentilerini destekledi. Tarım dışı istihdam verisi ise Harvey ve Irma kasırgalarının etkisiyle Eylül 2010'dan bu yana ilk defa azaldı. İstihdamdaki azalış bir önceki aya göre 33 bin kişi olurken, işgücü piyasasına dair açıklanan diğer göstergeler beklentilerden olumlu gerçekleşti. İşsizlik oranı %4,2'ye gerilerken, ortalama saatlik ücretlerdeki yıllık %2,9'luk artışın enflasyondaki artışı destekleyerek Fed'in %2'lik orta vadeli enflasyon hedefine ulaşmasına katkıda bulunacağı tahmin ediliyor. Tarım dışı istihdam verisi sonrasında Fed'in Aralık ayında faiz artırma ihtimali %75-80'in üzerine çıkarken, dolar küresel piyasalarda hızla değer kazandı. ABD 10 yıllık gösterge tahvilinin bileşik faizi verinin açıklanmasının ardından %2,40'ın üzerinde gerçekleşti.

Diğer taraftan, ABD Başkanı Trump'ın Şubat 2018'de görev süresi dolacak olan Fed Başkanı Yellen'in yerine bazı olası başkan adaylarıyla görüşme yaptığı yönündeki haberler geçen hafta gündemde yer aldı. Başkan Yellen'in ikinci dönemde tekrar görevlendirilebileceği ihtimalinin yanı sıra Trump'ın ekonomi danışmanı Gary Cohn, Fed Yönetim Kurulu üyesi Powell veya Fed Yönetim Kurulu eski üyesi Kevin Warsh'un başkan adaylığı için değerlendirilebileceği ifade ediliyor. Trump'ın birkaç hafta içerisinde ismini açıklayacağı yeni başkanın para politikası duruşunun mevcut Başkan Yellen'e göre daha güvercin ya da daha şahin olması Fed'in önümüzdeki dönemde izleyeceği para politikasında ve beklentiler üzerinde etkili olacak.

Euro Alanı'ndan karışık sinyaller...

Geçen hafta Euro Alanı'nda açıklanan ekonomik veriler karışık sinyaller verdi. Eylül ayında 57,4'ten 58,1'e yükselen imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) bölgede imalat sanayinin art arda 51 aydır genişlemekte olduğuna işaret etti. Euro Alanı'nda üretici fiyat enflasyonu Ağustos ayında yıllık bazda %2,5 artarak beklentileri aşarken, aynı dönemde perakende satışlar aylık yükseliş beklentilerine karşın %0,5 geriledi. Bölgede işsizlik oranı Ağustos'ta %9,1 ile beklentilerin bir miktar üzerinde olsa da Şubat 2009'dan beri en düşük seviyesinde seyretmeye devam etti.

Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) 6-7 Eylül'de gerçekleştirilen toplantısının geçen hafta yayımlanan tutanaklarında banka yetkililerinin euronun son dönemdeki değer kazancının enflasyon üzerinde yaratacağı etkiden endişe duydukları öne çıktı. Aylık 60 milyar euro tutarındaki net varlık alım programı Aralık 2017'de sona erecek olan ECB'nin genişleyici para politikasından çıkışını aylık alım tutarını daraltarak daha uzun dönemde gerçekleştireceği değerlendiriliyor. Katalonya'nın İspanya'dan bağımsızlık kararı aldığı referanduma ilişkin gelişmeler ve Almanya'da devam eden koalisyon görüşmeleri nedeniyle euro geçen hafta küresel piyasalarda baskı altında kaldı. EUR/USD paritesi haftalık bazda %0,7 geriledi.

HAFTALIK VERİLER

	29.Eyl	6.Eki	Değişim		29.Eyl	6.Eki	Değişim
BIST-100 Endeksi	102.908	104.137	% 1,2 ▲	EUR/USD	1,1812	1,1733	-% 0,7 ▼
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%11,89	%12,00	11 bp ▲	USD/TL	3,5627	3,6139	% 1,4 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%2,33	%2,37	4 bp ▲	EUR/TL	4,2085	4,2400	% 0,7 ▲
EMBI+ (baz puan)	317	317	0 bp ●	Altın (USD/ons)	1.279	1.275	-% 0,3 ▼
EMBI+ Türkiye (baz puan)	282	281	-1 bp ▼	Petrol (USD/varil)	57,0	55,8	-% 2,2 ▼

bp: baz puan

TÜFE Eylül'de beklentilerin altında artış kaydetti.

Tüketici fiyat endeksi Eylül'de aylık bazda %0,65 artış kaydederek beklentilerin altında kaldı. Ağustos ayında yıllık %10,68 düzeyinde gerçekleşen tüketici fiyat enflasyonu Eylül'de %11,2'ye yükselirken, **çekirdek enflasyonun** aylık %0,86 ile beklentilerin oldukça üzerinde artması enflasyonun bir süre daha çift hanede kalabileceğine işaret ediyor. Ana harcama grupları bazında gıda ve alkolsüz içecekler haricinde tüm kalemlerin Eylül ayında tüketici fiyatlarındaki artışa katkı sağladığı gözlemlendi. Diğer taraftan, yurt içi üretici fiyat endeksindeki artış aylık bazda %0,24, yıllık bazda %16,28 oldu. TCMB'nin para politikasında yılsonuna kadar herhangi bir gevşemeye gitmesi beklenmezken, baz etkisiyle tüketici enflasyonunun Aralık ayında tekrar tek haneye inebileceği öngörülüyor. Öte yandan, Eylül sonu itibarıyla beyaz eşya, mobilya ve konut sektöründeki vergi indirimlerinin sona ermesinin yanı sıra yurt içinde güçlü iç talep ve enerji fiyatlarındaki yükselişin sürmesi enflasyon üzerinde yukarı yönlü risk oluşturuyor ([Enflasyon Gelişmeleri raporumuz](#)).

Sanayi üretimi yıllık %5,2 artış kaydetti.

Yurt içinde takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi Ağustos'ta yıllık %5,2 yükseldi. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretimi ise, aylık bazda %0,1 geriledi. Aylık bazda sermaye malı %3,7 ile üretimi en fazla azalan ana sanayi grubu olurken, vergi indirimlerinin beyaz eşya ve mobilya pazarına getirdiği canlanmayla dayanıklı tüketim malı imalatı %8,4 ile en yüksek artışı kaydetti. Ürün grupları bazında ise bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı %16,8 ile en sert düşüşü gösterirken, onu %13,3 ile motorlu kara taşıtları takip etti. Temel eczacılık ürünleri ve deri ürünleri imalatı sektörleri ise sırasıyla %11,8 ve %8 ile üretimi en hızlı artan alt sektörler oldu. Eylül ayına ilişkin imalat sanayi PMI verisi ise 53,5'e gerilemesine rağmen Mart ayından bu yana 50 eşik değerinin üzerindeki seyrini sürdürüyor. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch geçen hafta yayımladığı Küresel Ekonomik Görünüm raporunda Türkiye ekonomisinin 2017 yılı büyüme tahmininin %4,7'den %5,5'e revize edildiğini duyururken, 2018 ve 2019 yılları için büyüme öngörülerinin %4,1 olduğunu belirtti.

İhracat artışı sürüyor.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından yayımlanan verilere göre, Türkiye'nin ihracatı Eylül ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %8,9 artış kaydederek 11,4 milyar dolara ulaştı. 2017'nin ilk dokuz ayında ise, ihracat yıllık bazda %10,6 yükselerek 114,7 milyar dolar oldu. Diğer taraftan, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın yayımladığı geçici dış ticaret istatistiklerine göre, Eylül ayında ithalattaki hızlı artış nedeniyle dış ticaret açığı yıllık bazda %85,23 artarak 8,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. 2018-2020 dönemi Orta Vadeli Program (OVP) kapsamında 2017 yılı için 156,5 milyar dolar olarak revize edilen ihracat hedefinin Ocak-Eylül döneminde %73'üne ulaşıldığı dikkate alındığında yıl sonu hedefinin gerçekleştirilebileceği öngörülüyor.

Yurt içi finansal piyasalar...

Geçen hafta yurt içi finansal piyasalar dalgalı bir seyir izledi. BIST-100 haftalık bazda %1,2 değer kazanırken, 2 yıllık gösterge tahvilin bileşik faizi 11 baz puan yükseldi. ABD'de beklentilerin üzerinde açıklanan ekonomik verilerin Fed'in Aralık ayında faiz artırımına gideceği beklentilerini artırması ve Kuzey Irak'la ilgili endişelerin sürmesi ile USD/TL kuru haftayı 3,61 seviyesinden kapadı. EUR/TL ise 4,24'ü aşarak tarihi yüksek seviyelerini gördü. Hafta sonu ABD ve Türkiye'nin karşılıklı olarak vize işlemlerini askıya alması sonrasında sert bir şekilde yükselen USD/TL kuru bu sabah 3,68 seviyelerinde işlem görüyor. Söz konusu gelişme BIST-100 endeksinin de 100 binin altını görmesinde etkili oldu.

SEKTÖREL GELİŞMELER

Otomobil ve hafif ticari pazarı Eylül ayında büyüdü.

Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) verilerine göre, Eylül ayında otomobil ve hafif ticari araç pazarı yıllık bazda %5,6 büyürken, Ocak-Eylül döneminde %1,4 daralarak 627.343 adede geriledi. İlk dokuz aylık daralmada bir önceki yılın aynı dönemine göre otomobil pazarındaki %2,6'lık küçülme etkili oldu. 2017 yılı genelinde toplam otomotiv pazarının baz etkisi nedeniyle %5'in üzerinde daralarak 875-925 bin adet düzeyinde gerçekleşeceği tahmin ediliyor. Torba yasa kapsamında 2018 yılı itibarıyla geçerli olacak motorlu taşıtlar vergisindeki (MTV) artış oranının TBMM'de Salı günü gerçekleştirilecek Torba Yasa görüşmeleri ardından açıklanması bekleniyor.

Sebze ve meyve ambalaj yönetmeliğinde değişiklik...

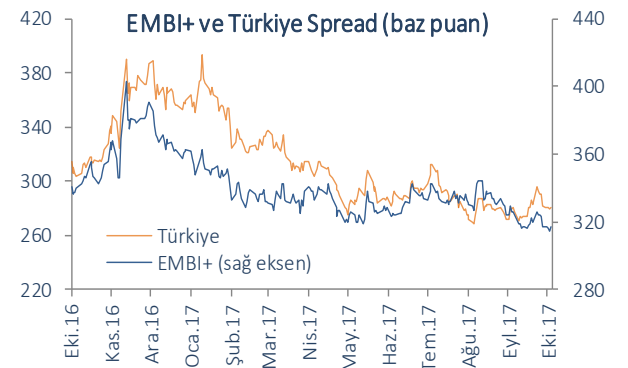
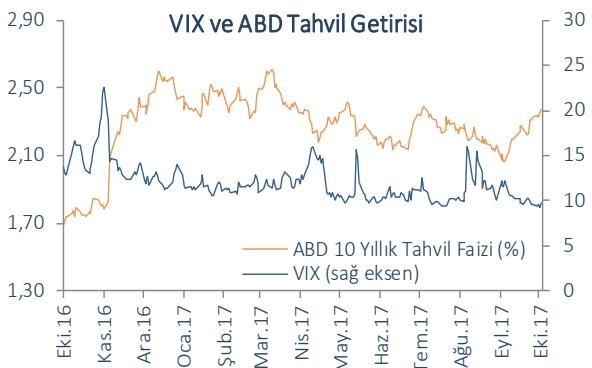
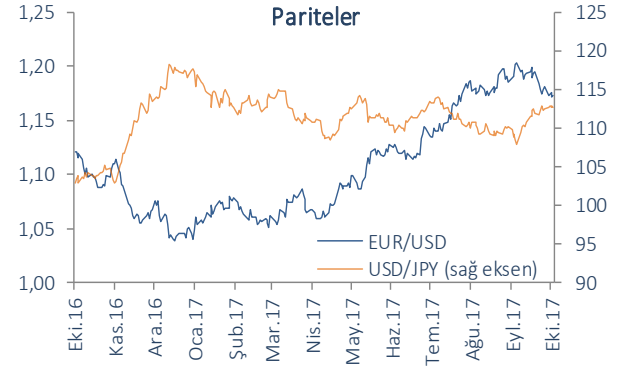
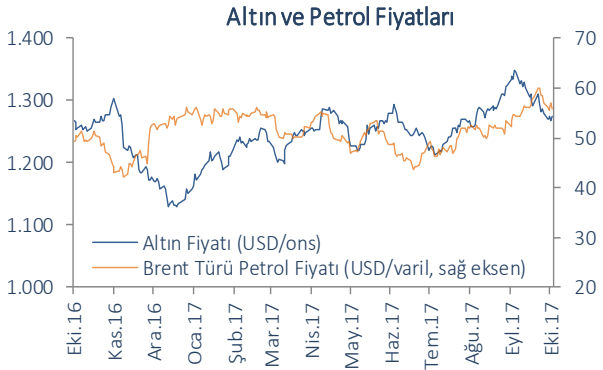
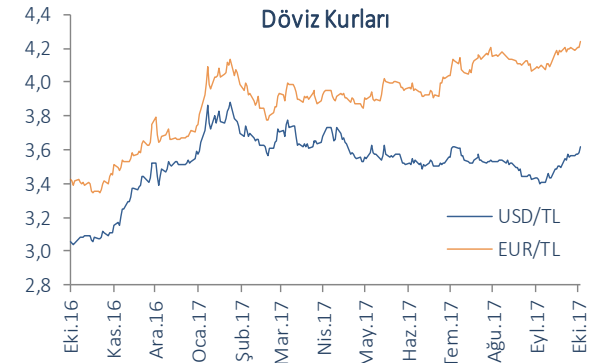
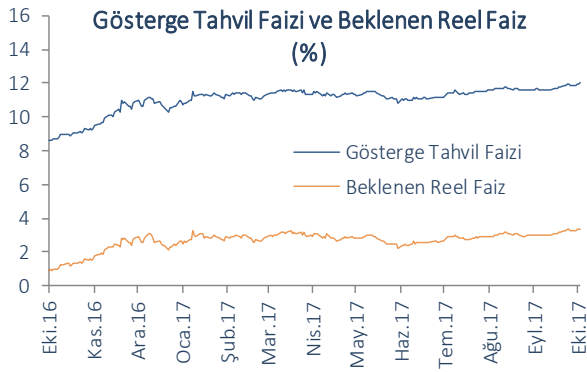
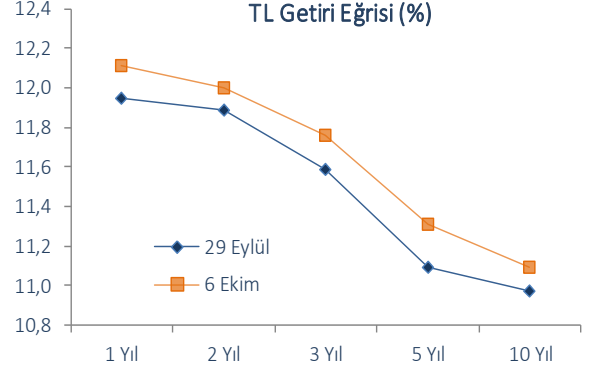
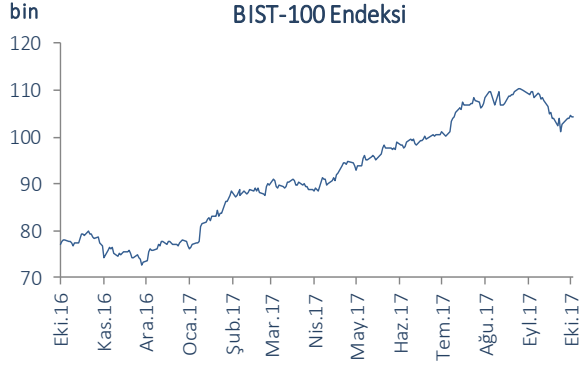
Gıda fiyatlarındaki artış öncülüğünde tüketici enflasyonundaki hızlı yükselişin önüne geçmek için tarladan markete taşınan gıda ürünlerinde fire miktarının düşürülmesini hedefleyen çalışmalar devam ediyor. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın geçen hafta Resmi Gazete'de yayımladığı tebliğe göre, sebze ve meyvelerin toptan ve perakende ticaretinde ürünlerin tarladan markete özel ambalaj içerisinde taşınması, depolanması ve marketlerde soğutucu reyonlarında ambalaj içerisinde satılması zorunlu hale getirildi. Perakendeciler, soğutucu ve enerji maliyetlerinin yanı sıra market ayağında ürünlerin ambalaj içerisinde bozulabileceği gerekçesiyle söz konusu kararın fiyatlar üzerindeki düşürücü etkisinin ancak %5 olacağını ifade ediyor. Diğer taraftan, ambalaj maliyetlerinin fiyatları artırabileceği ve tüketicilerin sebze-meyve alışverişini marketten pazara kaydırması halinde marketlerin pazar fiyatlarıyla rekabet edemeyeceği değerlendiriliyor. Düzenlemenin yürürlüğe girmesi için marketlere 2019 yılbaşına kadar süre tanınıyor.

Rusya Başbakan Yardımcısı geçen hafta Tarım Bakanlığı'nın 2017 yılsonu/2018 yılbaşı itibarıyla Türkiye'den yıllık maksimum 50 bin tona kadar domates ithalatı gerçekleştirilebilmesi için Hükümet'e teklifte bulunduğunu açıkladı. Kasım 2015'te Türkiye ile yaşanan uçak krizi sonrasında Türkiye'den domates ithalatını durduran Rusya'ya yapılan domates ihracatı 2014'te 276 ve 2015'te 259 milyon dolar olarak gerçekleşmişti.

Ağustos ayı yatırım teşvik belgeleri...

Ekonomi Bakanlığı tarafından yayımlanan yatırım teşvik istatistiklerine göre, Ağustos ayında sabit yatırımlar yıllık %47,3 artışla 8,15 milyar TL'ye yükselirken, aynı dönemde 18.342 kişi istihdam edilmesi öngörülüyor. 2017'nin ilk sekiz ayında 67,8 milyar TL'lik sabit yatırımın %80'inin yerli yatırımcılar tarafından gerçekleştirilmesi planlanırken, alt sektörler bazında enerji alanına yönelik yatırımlar %29 ile en yüksek payı aldı.

PIYASALARDAKİ GELİŞMELER

NEDEN ÖNEMLİ

TCMB para politikası kararlarında **çekirdek enflasyon** göstergelerini yakından takip etmektedir. Bu kapsamdaki göstergelerden

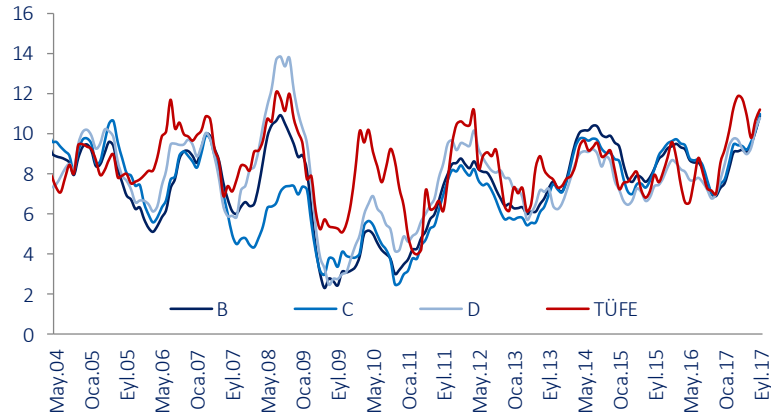
B endeksi: işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içecekler, tütün ve altın hariç TÜFE,

C endeksi: enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içecekler, tütün ve altın hariç TÜFE,

D endeksi: işlenmemiş gıda, alkollü içecekler ve türün ürünleri hariç TÜFE'yi göstermektedir.

TÜFE'den arındırılan söz konusu ürünler mevsimsellik taşımaları, yüksek vergi oranlarına sahip ve küresel piyasalardaki fiyat değişimlerine hassas olmaları nedeniyle fiyatlarda geçici ve sert dalgalanmalara neden olabilmektedir. Bu kalemlerin fiyatlarının endeksten çıkarılmasıyla elde edilen çekirdek TÜFE verileri temel enflasyon göstergesi olarak uygulanan para politikalarının etkili olup olmadığı konusunda sinyal vermektedir.

TÜFE, B, C ve D Endeksleri Yıllık % Değişim

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
9 Ekim	Çin Caixin Hizmetler PMI Verisi	Eylül	50,6 (G)
	Almanya Sanayi Üretimi Verisi	Ağustos	aylık +%2,6 (G)
	TÜİK Sanayi Üretim Endeksi	Ağustos	aylık -%0,1 (G)
11 Ekim	Fed Açık Piyasa Komitesi Toplantı Tutanakları	19-20 Eylül	
	TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri	Ağustos	
12 Ekim	ABD Üretici Fiyat Enflasyonu	Eylül	aylık +%0,4
13 Ekim	ABD Tüketici Fiyat Enflasyonu	Eylül	yıllık +%2,3
	ABD Perakende Satışlar Verisi	Eylül	aylık +%1,9
	ABD Michigan Üniversitesi Tüketici Güven Endeksi (öncü)	Ekim	95,5

(G) Gerçekleşme

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Şat Sezgin - Uzman

asli.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.

erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman

ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Müdür Yrd.

dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.

betul.ozturk@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.